

שלמי

פרק כד-כה [דף כא, א]

הגיבורים

קיג

ולשמחת בית השואבה²⁵. לכן בשעת עבודה החזנים, והם השמשים העוסקים בצורכי הכהנים והמקדש, היו לוקחים מחלונות המשמרות הבגדים הנהוגים והצריכים בשעת עבודה, ואחריה היו מפשיטין הכהנים מבגדי קודש ומלבישין אותם בגדי חול, והיו מחזירין הבגדים הקדושים שפשטו מקופלים ומתוקנים היטב²⁶ בחלונות שלקחו אותם משם, שהיו בהן תמיד למשמרת עד עת המצטרך. וזהו שכתוב בפרק חמישי דתמיד משנה שלישית מסרם לחזנים כו', וחלונות היו שם וכתוב עליהם תשמיש הכלים וכו'.

לפי חלוקת החלונות שלהם בכל ימות השנה, בבוקר ובערב ובחגים ובמועדים, כפי צורכן²³.

^{קטן וחסד}
ואם יארע שימצאו בם בגדים בליים ומלוכלכים, היו מחליפין אותם מדי יום ביום ונותנים שם בגדים אחרים חדשים תחתיהם, כמנין המוסרים שהיו לוקחין אותם מלשכת פנחס המלביש הממונה על עשיית הבגדים שהיתה במקדש אצל שער ניקנור כאמור במשנה²⁴. ושם בלשכתו היו גונזין גם כן הבגדים האלה המוסרים מהחלונות להשתמש בהם בפטילות הצריכות למנורה

פרק עשרים וחמישה

מקצועותיה. האחת היתה דרומית מזרחית, והיא לשכת הנזירים ששם הנזירים מבשלים את שלמיהם ומגלחים את שערם ומשלחים תחת הדוד. השנית היא מזרחית צפונית, שהיתה לשכת העצים שנקראת גם כן דיר העצים³, ששם הכהנים בעלי מומין מתליעים העצים, כי כל עץ שנמצא בו תולעת פסול למזבח⁴. וזאת לא היתה לשכת העצים שנותנים בה כל העצים הצריכים למשך שנה אחת בעד מערכות המזבח המתנדבים בני ארח בן יהודה וחבריו, כדתנן במסכת תענית פרק שלושה פרקים⁵ משנה ה', אלא בדיר העצים זה היו שם העצים בלבד המוכנים להצית בם השלוש מערכות על המזבח מדי יום ביומו, והכהנים האלו קודם סידור המערכות היו מתליעים ובוקעים אותם שם⁶. השלישית היא צפונית מערבית, שהיתה לשכת המצורעים, ששם המצורעים טובלין בשמיני לטהרתן כשבאו להכניס ידם בפנים למתן בהונות, אף על פי שטבלו מבערב⁷. הרביעית היא מערבית דרומית, ששם היו נותנין יין ושמן וסולת לשימוש הקרבנות, והיא היתה נקראת לשכת בית השמנים⁸.

הר הבית והעזרות

גלוי וידוע לכל, כי במקדש היו עזרות ותאים ולשכות ומקומות הרבה שזכרו במסכת תמיד ובמסכת מדות בבירור. וגם בהר הבית אין ספק שהיו שם בתים ולשכות אחרות על הכתובים במסכתות ההן, שלא נודע לנו היכן היה מקומן בפרטות. ואני אכתוב ראשונה בפרק זה הלשכות והמקומות שבמקדש, למען נזכור אותם בנקלה. ואחריהם אספר הלשכות והבתים שמן הדין היה שימצאו תוך חומת הר הבית. ומי שידע לדבר עליהן קושט דברי אמת יותר ממה ששם עתה אלהים בפי¹ יבוא ויגיד, ועליו תבוא ברכת טוב.

הלשכות בעזרת נשים

הלא היא מגויה וגמורה מהמשנה², כי ממזרח הבית הקדוש הזה תוך שער שושן אחרי הסורג והחל היתה עזרת נשים מרובעת בשלם שבפנים, כי אורכה היה קל"ה אמות על רוחב קל"ה אמות בשוה. וארבע לשכות של ארבעים אמה על שלושים אמה היו בארבע

4 מדות פ"ב מ"ה. 5 פ"ד. 6 לדעת רבנו היו מביאים את תרומות העצים אל לשכת העץ שבעזרה, אח"כ העבירו את העצים ללשכת העצים שבעזרת נשים שם עבדו מיון וביקורת, משם העבירו אותם לשער הדלק, ומשם למזבח ולשאר השימושים. אך ר"ד קורנילדי במקדש דוד על המשנה שם כתב שהיו מקבלים את העצים ואוספים אותם בלשכת העצים שבעזרת נשים, ורק את הראוי למזבח אחר הביקורת היו מעבירים ללשכת העץ שבעזרה בכמות הנצרכת, עיי"ש. 7 ע"פ יומא ל, ב. 8 בדפוס שלפנינו בית שמניא, אבל היתה גם גירסה כזו למשל לר"מ קזיס. הערת רא"נ: מה שנקראה לשכה זו על שם השמן ולא על שם היין — אולי בה מצאו את פך השמן בחותמו של כהן גדול. [ובספר המפתח ברמב"ם מהר" פנקל מביא כמה אתרונים שאומרים שכמות השמן לנסכים היתה גדולה הרבה יותר מכמות היין. והלכו בשם הלשכה אחר הרוכז.

23 וע"פ דרשת חז"ל (יומא כג, ב) מדו כמדתו, ופרש"י למדתן שיהא כתונת כהנים למדת קומתו לא נגדרת, ופסק כך הרמב"ם הל' כלהמ"ק פ"ח ה"ד. ואפשר להציע שהחלון של כתונת משמר פלוני היה מחולק לתאי משנה, לפי גדלים אחדים. 24 מדות פ"א מ"ד ושקלים פ"ה מ"א ורמב"ם הל' כלהמ"ק פ"ז ה"כ. 25 ע"י להלן עמ' קנו. ועיין במאמרו של הר"ש מן ההר 'הלשכות בבית המקדש' (תחומין ו עמ' 459-460), בו הוא טוען שלשכת פנחס המלביש שימשה כ'משרד' לממונה וכן לשמירת והלבשת בגדי כהן גדול, עיי"ש. 26 ועיין ברמב"ם שם פ"ח ה"ה שבגדי כהונה שנעשו צואין אין מלבנין אותם ואין מכבסים אותם. כלומר שבסיום עבודת המשמרת ופשיטת הבגדים, אלו שמלוכלכים מאוד לא משמשים יותר לעבודה, ואלו שמלוכלכים מעט עוברים כיבוס קל (זכחים פח, א). 1 ע"פ במדבר כב. לח. 2 מדות פ"ב מ"ה. 3 שקלים פ"ו מ"א.

http://www.otzar.org הודפס מאתר אוצר החכמה

בפרק כ"ג¹³, היתה לשכת העץ, היינו לשכת כהן גדול הנקראת ביומא פרק ז' ימים¹⁴ לשכת פרהדרין, ולשכת הגולה ששם היה בור קבוע והגלגל נתון עליו ומשם מספיקין מים לכל העזרה, ולשכת הגזית שהיה לה שני פתחים אחד פתוח לקודש ואחד פתוח (לחיל) [לחול]¹⁵, ששם היתה הסנהדרי גדולה יושבת ודנה את הכהונה.

לשכות נוספות בעזרה: בית אבטינס, בית הניצוץ ובית המוקד ועוד היו שם בתים ולשכות אחרות, והן היו בית אבטינס ובית הניצוץ ובית המוקד.

בית אבטינס היתה כמין אכסדרה על שער המים שבדרום¹⁶, ועליה על גבה ששם אבטינס ומשפחתו היה מפטם הקטורת¹⁷. וגם במקום ההוא היה באולי בית הכהן גדול ששם היו משיבין אותו, כדאיתא ביומא פרק א' משנה ח. כתב הרמב"ם ז"ל בהלכות כלי המקדש פרק ה' פסקא ז', ובית יהיה לו מוכן במקדש והוא הנקרא לשכת כהן גדול¹⁸ (קראו חכמיהם ללשכה הזאת פאסטופוןיאוא"ם¹⁹ כנראה בפירושו על ישעיהו הנביא ז"ל²⁰), ותפארתו וכבודו שיהיה יושב במקדש כל היום, ולא יצא אלא לביתו בלבד בלילה או שעה אחת או שתי ביום, ויהיה ביתו בירושלם ואינו זו משם. ומדבריו על פירוש המשנה בפ"ה²¹ דמדות כמעט נראה שהלשכה הזאת הנקראת בית כהן גדול היתה בדרום על שער המים. ואולי היה לובש בגדי חול שלו בלשכה הזאת בלילה או כשהיה יוצא חוץ למקדש, ובגדי זהב היו נתונים בלשכת העץ הנקראת כן, כי מן הנכון הוא שיהיו שם תיבות, או ארמאריא"י בלעז²², לגנוזם, ומפני שהיו התיבות האלה של עץ אולי נקראת לשכת העץ²³.

הנ"ל. 18 מפרשי הרמב"ם הבינו שלשכת העץ של ימי ההפרשה (לשכת פרהדרין) היא היא לשכת כהן גדול של כל השנה (עין כס"מ, רב"ז ומהר"י קורקוס על הרמב"ם הל' כלהמ"ק פ"ה ה"ז). לשיטתם לא ברור מדוע היתה לשכה מיוחדת להשבעת כהן גדול ערב יום כפורים ליד בית אבטינס. 19 Fastoforum. 20 לא ברור היכן רמזה לשכת כהן גדול בישעיהו ומי הוא שתרגם כך. יש להעיר ששם זה מוזכר בספר 'תולדות מלחמת היהודים עם הרומאים' ליוסף בן מתתיהו ספר ד פרק ט סע' יב כשם מקום בהר הבית, בו עמד כהן בערב שבת ותקע בחצוצרה להכריז על כניסת השבת (עי' סוכה פ"ה מ"ה). מדובר כנראה על הפינה הדרום מערבית של הר הבית (ואמנם בחפירות למרגלות פינה זו נמצאה לפני מספר שנים אבן גדולה עם כתובת 'לבית התקיעה' [להכריז]). בתרגום השבעים ליוונית השתמשו בשם זה כתרגום 'ללשכה' או 'לשכות' המקדש או הכהנים, עי' למשל בתרגום לירמיהו לה, ד; יתזקאל מ, יז; ודה"א ט, כו. 21 מ"ד. 22 Armario, ארון. 23 במפרשים הובאו הסברים נוספים לשם 'לשכת העץ' (ועי' למשל במ"ש האדמו"ר מליובביץ' בהל' בית הבחירה להרמב"ם עם חידושים וביאורים מכ"ס אדמו"ר מנחם מנדל. שיחה יח עמ' רכו-רלא).

וגם תחת עזרת ישראל, פתוחות לעזרת נשים, היו לשכות אחרות מזה ומזה למעלות העולות לשער ניקנור, ששם הלויים נותנים ספרי השיר והכינורות ונבלים ומצילתיים וכל שאר כלי שיר.

הלשכות בעזרה

ומעזרת נשים היו עולים בט"ו מעלות כחצי גורן עגולה אל שער ניקנור, שהיו בו השני פשפשין אחד מימינו ואחד משמאלו, ככתוב בפרק שני דמדות משנה ו'. ושתי לשכות גם כן היו לו אחת מימינו ואחת משמאלו, אחת לשכת פנחס המלביש, שבה היו עושים הבגדים של כהן גדול והארבעה מיני בגדים של כהן הדיוט מחדש⁹ המוכנים לשימוש העבודה, חלף הבגדים הבלויים שהיו בחלונות הכ"ד משמורת הנלקחים משם ונגנזים גם כן בלשכתו לשימוש הפתילות מהמנורה ושמחת בית השואבה¹⁰, והלשכה השנית על שער ניקנור היתה לשכת עושי חביתין¹¹.

ומשער ניקנור ואילך היתה עזרת ישראל, שהיתה באורך קל"ה אמות על רוחב י"א. ושם בעזרת ישראל היתה מעלה גבוהה אמה ואורכה כרוחב כל העזרה, ודוכן של לויים בנוי עליה שהיה בגובהו אמה וחצי, ובו שלוש מעלות של חצי חצי אמה לעלות בהן עליו. נמצאת עזרת כהנים גבוהה מעזרת ישראל שתי אמות ומחצה¹². ושישה לשכות היו גם כן שם, שלושה בצפון ושלושה בדרום. שבדרום, להרמב"ם ז"ל היו לשכת המלח, ולשכת הפרוה שעל גבה היה בית הטבילה לכהן גדול ביום הכיפורים, ולשכת המדיחין שמשם היתה מסיבה עולה לגג בית הפרוה. ושכצפון, כמו שכתבתי

9 יתכן שרבונו למד זאת מהרמב"ם הל' כלהמ"ק פ"ז ה"כ, שם כתוב על הכנת הבגדים ולשכתו של פנחס המלביש בהלכה אחת. 10 מכתונות וממצפות הכינו פתילות למנורה, ממכנסים ומאבנטים — פתילות לשמחת בית השואבה (רמב"ם הל' כלהמ"ק פ"ח ה"ו וכס"מ שם). 11 נראה מדבריו רבנו כאן שהפשפשין אינם הפתחים של שתי הלשכות, וכך עולה מדבריו רבנו גם לעיל פרק טו (עמ' פז ליד הע' 11). ועי' עזרת כהנים ח"א עמ' תמב-תמג. 12 מדות פ"ב מ"ו. קיימת מחלוקת אם המעלה עוברת לכל אורך העזרה או לא, עי' פרק יד עמ' עה הע' 26. 13 עמ' קו. 14 פ"א מ"א. 15 נראה שכצ"ל, ע"פ יומא כה, א. ועי' להלן שבבית המוקד 'אחד פתוח לחיל ואחד פתוח לעזרה'. 16 בתפא"י מדות פ"א בועז אות ב דן בדברי רבנו, ומחזק את דבריו מתוך הגמ' יומא יט, א, ו-לא, א. הוא מעיר שם שעל פי ציור בעל התויו"ט הלשכה היתה במזרח שער המים, והוא דוחה הסבר זה. ועי' בעזרת כהנים ח"א עמ' קמח-קמט שדן בזה. 17 בקונטרס 'סם חיים' (בסוף ספר קובץ פירושי הראשונים על פיתום הקטורת [תשס"ה]) עמ' קפ הקשה על דברי רבנו, שלכאורה על פי מה שכתב בפרק יז לשכה זו היתה בחול, ופיתום הקטורת צריך להיעשות במודש. ונשאר בצ"ע. הושיא זו קשה גם על בעל תפא"י

הודפס מאתר אוצר החכמה <http://www.otzar.org>

שלמי

פרק כה [דף כא, ב]

הגיבורים

קמו

[אח"ח 1234567]

עישורן סולת כלול ברכיעית ההין שמן ויין לנסך רביעית ההין. ואם עליו היה כתוב חוטא בידוע שנתן מעות לנסכי מצורע עשיר, שהיה מביא שלוש בהמות והיה צריך לעשרה לוגין שמן, תשעה לוגין לשלושה כבשים ואחד למתן תנוך ובהונות, וקרי ליה חוטא משום דאמרינן בערכין³⁰ על שישה דברים נגעים באים. ולבן עזאי שתי חותמות היו למצורע, חוטא, היינו חוטא דל, וחוטא עשיר. ות"ק סבר דלמצורע עני נותנים לו חותם גדי, לפיכך ארבעה חותמות היו. והלכתא כת"ק³¹.

הלשכה הרביעית היא צפונית מערבית, ונקראת בית המוקד על שם המדורה שדולקת בה תמיד. ושם היתה מסיבה אחת ההולכת תחת הבירה, וממנה הכהן שראה קרי הולך לבית הטבילה, והנרות דלוקות מכאן ומכאן, ושם גם כן היה בית כסא של כבוד, וכשירד וטבל עלה ונסתפג ונתחמם כנגד המדורה.

לשכת הכלים

והנה ראוי היה שאצל הלשכות האלה תהיה לשכת הכלים³², שהיו מוציאים ממנה בכל בוקר שלושה ותשעים כלי כסף וכלי זהב [קודם]³³ לביקור הקרבן תמיד³⁴. ובירושלמי דמסכת חגיגה אמרו³⁵ שמנין הכלים האלה הוא של צ"ג, כנגד שלושה ותשעים אזכרות שבנבואת חגי זכריה ומלאכי.

מזבח

אמנם לפני מעזרת ישראל היתה עזרת כהנים באורך קל"ה אמות על רוחב י"א אמות. ומשם ולהלאה היה מקום המזבח שהיה המזבח ל"ב אמות על ל"ב אמות, ובקרבן מערבית דרומית שלו היו שני נקבים כמין שני חוטמין דקין, שהדמים הניתנים על יסוד מערבי ועל יסוד דרומי יורדין בהן ומתערבין באמה אחת מהעזרה. ולמטה בריצפה באותו הקרן עצמו היה שם מקום אמה על אמה, וטבלא של שיש וטבעת היתה קבועה בה, שבו יורדים לשית ומנקין אותו. וכבש היה לדרומו של מזבח ל"ב אמות אורכו על רוחב שש עשרה אמות, ורבוכה

ההר בתחומין ו' עמ' 465 שהלשכה היתה בדרום, ליד השולחנות). 33 כצ"ל [רא"נ]. 34 תמיד פ"ג מ"ד. בעזרת כהנים ח"ב עמ' שעד מציע שטעם הסמיכות בין לשכת התמיד ללשכת הכלים הוא שמיד בעומדם משנתם היו הכהנים נכנסים ללשכת הכלים (על פי תמיד פרק א). 35 פ"ג ה"ח. ועיין בתויו"ט תמיד פ"ג מ"ד שהארץ וסיכס שטעות סופר היא, וצריך לומר חגי ומלאכי (בלי זכריה). ובתוס' תדשים שם כתוב שנראה שספרו רק את השמות מהנבואות על בית המקדש.

הודפס מאתר אוצר החכמה <http://www.otzar.org>

בית הניצוץ היה גם הוא אכסדרה על שער הניצוץ שבצפון, ועלייה על גבה²⁴.

ובית המוקד היה גם הוא בצד צפון, והוא היה בית גדול, ולא היה עליו עלייה אלא היה כיפה בנויה בארץ²⁵ מוקפת רובדין של אבן, והכהנים וזקני בית אב היו ישנים שם ומפתחות העזרה בידם. ומקום היה שם אמה על אמה עם טבלא של שיש, שטבעת ושלשלת אחת היו קבועים בה, עם מפתחות המקדש תלויות בשלשלת. ושני שערים היו לו לבית המוקד, אחד פתוח לחל ואחד פתוח לעזרה, ובו היה פשפש קטן שבו נכנסים לבלוש העזרה²⁶.

ארבע לשכות של בית המוקד

וגם ארבעה לשכות היו בבית המוקד, שתיים בקודש ושתיים בחול, וראשי פספסין היו מבדילין בין קודש לחול. הלשכה הראשונה והיא מערבית דרומית היתה לשכת הטלאים, שהיו שם טלאים מבוקרים לתמידין, כדתנן²⁷ אין פוחתים משישה טלאים מבוקרים כו'. הלשכה השנית והיא דרומית מזרחית היתה לשכת בית גרמו, שהיו עושים לחם הפנים שם.

הלשכה השלישית היא מזרחית צפונית ששם גנזו בני חשמונאי את אבני המזבח ששיקצום מלכי יון, וזאת היתה לשכת החותמות, כדתנן בתמיד²⁸ כי מי שלוקח סולת למנחה ויין לנסכים היה הולך אצל יוחנן בן פנחס²⁹ ונותן לו מעות כפי הנסכים שהוא צריך, והוא היה נותן לו חותם, ומוליך החותם אצל אחיה שהיה ממונה על הנסכים, ומקבלם ממנו. וכתוב על החותמות עגל, זכר, גדי, חוטא. ולבן עזאי היו חמישה, היינו חוטא עשיר וחוטא דל. ואם על החותם היה כתוב עגל בידוע שנתן מעות לנסכי פר, והן שלושה עשרונים סולת כלול בחצי ההין שמן ויין לנסך חצי ההין. ואם על החותם כתוב זכר בידוע שנתן מעות לנסכי איל, שתרגום איל הוא דכרא, ונסכיו הם שתי עשרונים סולת כלול בשמן שלישיית ההין ויין לנסך שלישיית ההין. ואם על החותם כתוב גדי בידוע שנתן מעות לנסכי **כבש** בן שנתו, והם

24 מדות פ"א מ"ד. 25 עיין לעיל פרק טז עמ' פת. 26 ע"פ מדות פ"א מ"ו-מ"ט. 27 ערכין פ"ב מ"ה. 28 פ"ג מ"ג ורע"ב. 29 שקלים פ"ה משניות א, ג-ד, וברע"ב. 30 טז, א, ושם 'על שבעה דברים נגעים באים'. ובויקרא רבה יז, ג: 'על עשרה דברים נגעים באים', ובתנחומא ס"ד: 'על אחד עשר דברים הנגעים באים'. לא מצאנו חבר לגירסת רבנו המחבר 'שישה'. 31 שקלים פ"ה מ"ג ורע"ב. 32 בעל תפא"י תמיד פ"ג מ"ד מציע שלשכה זו היתה באחד התאים סביב המקדש וועיין במאמרו של ר"ש מז

היתה לו במערכו אמה על אמה ששם היו נותנים פסולי חטאת העוף³⁶.

צפון העזרה

והנה מכותל צפוני של עזרה עד כותל המזבח, שהוא רוחב שישים אמות ומחצה, וכנגדו מכותל האולם עד כותל מזרחי של עזרה שהוא באורך שש ושבעים אמה, כל המרובע הזה הוא הנקרא צפון, והוא המקום ששוחטין בו קודשי קודשים³⁷.

[1234567 h"ח](#)

בית המטבחים, ננסים

אמנם כל העזרה המוחלטת, והוא המקום שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, מתחילת עזרת ישראל, עם הי"א אמה מקום פנוי שהיה אחורי בית הכפורת, היתה מאה ושמונים ושבע אמות על רוחב קל"ה אמות. ובית המטבחים היה מצד צפון, והיה שנים עשר אמות ומחצה, ועליו שמונה עמודים של ארז, וננסים היו, היינו נמוכין. ורביעית³⁸ של ארז, היינו חתיכות מרובעות של ארז, היו על העמודים³⁹, ואונקליות, היינו כמין ווין של ברזל, היו קבועין באותן רביעיות של ארז, ותולין בהן הבהמה. ושלושה סדרים של אונקליות זו למעלה מזו היו בכל חתיכות העץ, לתלות בהמה גדולה בינונית או קטנה. ומפשיטין על שולחנות של שיש שבין העמודים כדי שלא יסריח הבשר.

שולחנות במקדש

עוד⁴⁰, שלוש עשרה שולחנות היו במקדש, שמונה של שיש בבית המטבחים מצפון למזבח שעליהן מדיחין את הקרביים, ומקומן שם היה שמונה אמות, ושתי שולחנות אחרות היו במערב הכבש אחת של שיש ואחת של כסף, ועל של שיש היו נותנים האברים אחרי הניתוח עד שיעלום הכהנים למזבח. ולא עשאו של כסף או של זהב, דהא אין עניות במקום עשירות, לפי שהזהב והכסף מרתיחים ומסריחים, והשיש מצנן ומקרר ושומר הבשר שלא יסריח, ולא היו סומכין על הנס, כי גם אמרו

36 מדות פ"ג מ"ב-מ"ג ופירוט לגבי המזבח בפרקים הבאים (כו-כז). הערת רא"נ: כאן כתב רבנו המחבר כשיטת הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ב הל' יד, ועי' ראב"ד שם הל' טו ובכס"מ. 37 רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ה ה"ט-ו ה"ט. הערת רא"נ: רבנו המחבר כתב כרמב"ם, אך יש מחלוקת כמה אמות יש מכותל העזרה ועד המזבח (עי' זבחים נח, א-ב. ועי' מסכת יומא מהד' מכון המקדש [ירושלים תשס"ו] מערכה עה). 38 בחלק מהנוסחאות רביעין. 39 ועי' מ"ש על דברים אלו בעזרת כהנים ח"ב עמ' צ. 40 כוונתו: עוד

באבות⁴¹ שלא הסריח בשר הקודש מעולם⁴². ועל של כסף היו מניחין הצ"ג כלי שרת של כסף וזהב שמוציאים בכל בוקר בשעת הוצאת התמיד. ושתי שולחנות אחרות היו באולם מבפנים על פתחו, אחת של שיש או של כסף⁴³ ואחת של זהב. ועל של שיש או של כסף היו נותנים את לחם הפנים בכניסתו אחר שנאפה עד שיסדרוהו על השולחן שהיה בהיכל, ועל של זהב היו מניחין אותו ביציאתו, שמעלין בקודש ולא מורידין, והיה מונח בם עד זמן חילוקו, דכיון שסילקוהו מעל השולחן של זהב אין מורידים אותו להניחו על שולחן של שיש או של כסף. ועוד היה שולחן אחר של זהב מבפנים שעליו לחם הפנים תמיד⁴⁴.

טבעות

[1234567 h"ח](#)

ובצד מקום השולחנות היה מקום הטבעות שהיה כ"ד אמה, יש אומרים שהם שישה סדרים של ארבע ארבע טבעות, ויש אומרים ארבעה של שש שש טבעות, שעליהן שוחטין את הקודשים בבית המטבחים. כי לא היו כופתין את התמיד, ועל כן התקין יוחנן כהן גדול כ"ד טבעות לכ"ד משמרות כהונה, והיו קבועות בריצפה ועשויות כמין קשת, שהיו מכניסין בהן צואר הבהמה בשעת שחיטה ונועצין ראש הטבעת בארץ⁴⁵.

כיוור

ובין האולם והמזבח משוך קמעה כלפי דרום היה הכיוור, שמקדשין בו ידיהם ורגליהם הכהנים⁴⁶.

האולם

ואחרי מקום המזבח היה האולם של אחד עשרה אמות באורך, ופיתחו היה ארבעים אמה ורוחבו עשרים. וחמש מלתראות של מילת היו על גביו, ונדבך של אבנים היה בין המלתראה האחת לחברתה. והאולם היה עורף על ההיכל חמש עשרה אמה מן הצפון וחמש עשרה אמה מן הדרום, ושם היו השתי לשכות אחת מצד זה והאחרת מצד זה שנקראו בית החליפות. ובצפונית היו

(למדנו בשקלים פ"ו מ"ד) שלוש עשרה שולחנות וכו' וכך מונה כל השולחנות שבמקדש, וחזרו רבנו אח"כ להמשך תיאור בית המטבחים שבו עסק. 41 פ"ה מ"ז. 42 הערת רא"נ: עיין ירושלמי פ"ק דיומא ה"ד שלחן מ"ד הניסים התקיימו רק בבית ראשון ולא בבית שני. 43 במודפס במשנה שקלים פ"ו מ"ד כתוב 'שיש', אבל בחלק מכה"י ובנוסח המשנה של רמב"ם (מהדורת הרב קפאח) כתוב 'כסף'. ומחלוקת על זה בירושלמי שם פ"ו ה"ג. 44 שקלים פ"ו מ"ד ורע"ב. 45 מדות פ"ג מ"ה ורע"ב. 46 שם שם מ"ו.